

POŽIADAVKY NA SPÔSOBILOSTI A PRAKTICKÉ SKÚSENOSTI SÚČASNÝCH DÔSTOJNÍKOV OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY AKO PODSTATA PREDCHÁDZANIA A ÚSPEŠNÉHO RIEŠENIA KRÍZOVÝCH SITUÁCIÍ

QUALIFICATION REQUIREMENTS AND PRACTICAL EXPERIENCE OF CURRENT OFFICERS OF THE SLOVAK ARMED FORCES AS THE ESSENCE OF PREVENTING AND SOLVING CRISIS SITUATIONS

Monika SAGANOVÁ

ABSTRACT

In addition to general military knowledge and university education, current officers of the armed forces of the Slovak Republic must also possess professional skills depending on the specific position. The education of officers and the acquisition of practical experience is a continuous and systematic activity throughout the duration of the civil service. For the quality performance of the service, it is necessary that every single officer is an expert in his field and thus be able to be a good leader and commander for his subordinates. Completion of career courses and especially professional courses, whether in domestic educational and training facilities, but also in facilities of NATO member states, the EU, international organizations and in other countries, will ensure fast, flexible and correct decision-making by commanders. This will ensure the solid building of the capability of the Slovak Armed Forces and effectively face all the security challenges of today.

Keywords: requirements for officers, courses, practical experience

ÚVOD

Dôstojníci ozbrojených síl Slovenskej republiky (ďalej len „OS SR“) sú v neustále meniacom sa prostredí, kde je dôležité aby ich vzdelanie, skúsenosti a zručnosti zabezpečili rýchle a spoľahlivé riadenie svojich podriadených a flexibilitu v rozhodovacom procese. OS SR ako plnohodnotný člen NATO sa podieľajú na plnení viacerých úloh domáceho i medzinárodného krízového manažmentu. Zúčastňujú sa mnohých národných a medzinárodných cvičení, ktorých cieľom je preveriť činnosť celých ozbrojených síl v plnení úloh v stave bezpečnosti, v reakcii na rozličné formy hybridných hrozieb alebo nekonvenčného pôsobenia. Profesionálni vojaci v poslednom období čoraz viac plnia úlohy v spolupráci s ďalšími zložkami štátnej správy a s bezpečnostnými zbraňami najmä v okolí štátnej hranice Slovenskej republiky. Súčasťou cvičení býva simulácia rôznych incidentov, ktorým by mohli vojaci čeliť v čase krízy alebo eskalácie vojnového konfliktu a tu sa vyžaduje ich rýchla a bezchybná reakcia na vzniknuté incidenty.

Cieľom príspevku je sumarizácia súčasných požiadaviek na dôstojníkov OS SR a ich kritické zhodnotenie. Splnenie jednotlivých požiadaviek prostredníctvom absolvovania kariérnych kurzov a taktiež poukázanie na potrebu zvýšenia odborných kurzov, ktoré zabezpečia dôstojníkom rýchle, flexibilné a správne rozhodovanie či už počas vojenských cvičení alebo priamo v operáciách.

Kompetenciám dôstojníkov a jednotlivým požiadavkám, ktoré sú na nich kladené sa venovali vo svojich publikáciách, učebniciach či monografiách viacerí autori ako je doc. Ing. Ľubomír Belan, PhD., doc. PhDr. Mária Petrufová, PhD. či PhDr. Jaroslav Nekorenc. Staršie publikácie však nie sú ešte ovplyvnené súčasnými globálnymi problémami, ktoré výraznou mierou vplývajú na pôsobenie profesionálnych vojakov v komplexnom prostredí charakterizujúcom sa nečakanými zmenami a rýchlym vývojom. V máji 2023 bola katedrou spoločenských vied a jazykov Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika organizovaná medzinárodná vedecká konferencia zameraná na nové trendy profesijnej prípravy v ozbrojených silách, ktorá nám poskytla názory autorov na súčasné vzdelávanie a prípravu dôstojníckeho OS SR a zároveň potvrdila význam neustále zdôrazňovať a prispôbovať požiadavky na dôstojníkov meniacim sa podmienkam prostredia a vojenskej praxe.

1 KRÍZOVÉ RIADENIE V OS SR

Samotné plnenie úloh pri riešení udalostí a krízových situácií začína od výkonných orgánov ministerstva obrany Slovenskej republiky (ďalej len „MO SR“), až po jednotlivých dôstojníkov plniacich úlohy vyplývajúce z mimoriadnej udalosti či krízovej situácie priamo v teréne. Začiatkom roku 2023 bolo nasadených do 100 vojakov denne na zabezpečovanie verejného poriadku v blízkosti vnútorných hraníc SR z dôvodu výrazného nárastu nelegálnej migrácie. Niektoré situácie vznikajú náhle, nepredvídateľne a krízový štáb OS SR musí okamžite navrhnúť riešenia a koordinovať činnosť jednotlivých zložiek MO SR, tak aby bola zabezpečená bezpečnosť obyvateľov.

Prípravu na riešenie a samotné riešenie mimoriadnych udalostí a krízových situácií zabezpečuje v OS SR prvotne pohotovostná časť krízového štábu a samotný krízový štáb, ktoré sú najdôležitejšie výkonné orgány ministerstva obrany. Pohotovostná časť krízového štábu rieši mimoriadnu udalosť a krízovú situáciu v spolupráci s pohotovostnou časťou operačného centra do času dosiahnutia pohotovosti krízového štábu. Bezodkladne oznamuje ministromi obrany SR vznik krízovej situácie, mimoriadnej udalosti alebo hrozby, ktoré ju môžu spôsobiť a navrhuje mu povolanie alebo uvádzanie krízového štábu do pohotovosti. Podľa jeho nariadenia prostredníctvom stáleho operačného dozorného povolá alebo uvedie krízový štáb do pohotovosti. (Laurová, Machynová, 2011)

Výkonným orgánom MO SR na riešenie krízovej situácie je krízový štáb. „Jeho hlavné úlohy sú nasledovné:

- a) analyzuje riziká krízovej situácie,
- b) navrhuje opatrenia na riešenie krízovej situácie,
- c) koordinuje činnosť organizačných zložiek MO SR pri príprave na riešenie krízovej situácie a pri jej riešení,
- d) prerokúva a pripravuje návrhy súvisiace s riešením krízovej situácie na rokovanie ministra obrany v ústrednom krízovom štábe, vo vláde SR a v Bezpečnostnej rade,
- e) informuje ministra obrany o priebehu krízovej situácie a o prijatých opatreniach na jej riešenie; zabezpečuje prehľad o silách a prostriedkoch použitých na riešenie krízovej situácie a o silách a prostriedkoch pripravených na použitie,
- f) rozpracúva úlohy, ktoré ministromi uloží vláda SR a Bezpečnostná rada SR,
- g) rozpracúva úlohy podľa uznesenia ústredného krízového štábu,
- h) koordinuje opatrenia na uvádzanie do pohotovosti, plnej pohotovosti alebo do bojovej pohotovosti,
- i) kontroluje plnenie opatrení na riešenie krízovej situácie a navrhuje ministromi obrany prijatie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov,

j) vyhodnocuje a zovšeobecňuje postupy pri riešení krízovej situácie a využíva ich vo svojej činnosti.“ (Laurová, Machynová, 2011, s.398)

2 POŽIADAVKY NA SÚČASNÝCH DÔSTOJNÍKOV

Aby boli ozbrojené sily dostatočne pripravené na riešenie vznikajúcich mimoriadnych udalostí a krízových situácií je potrebné, aby každý jeden riadiaci prvok mal dostatočné skúsenosti a zručnosti. Požiadavky na profesionálnych vojakov sa neustále zvyšujú. Zvyšujú sa požiadavky na jazykovú spôsobilosť, požiadavky na získanie vyššej vojenskej hodnosti, ale aj požiadavky na nasaditeľnosť profesionálnych vojakov v teréne, čo je náročné najmä z hľadiska časového vyťaženia jednotlivcov. Od konfliktu, ktorý vznikol u našej susediacej krajine, sú profesionálni vojaci nasadzovaní čoraz viac a čoraz častejšie na hraniciach, spolupracujú s policajnými zložkami, a však zároveň sa zúčastňujú vojenských cvičení a plnia aj úlohy mierového života. Toto všetko často negatívne vplyva na ich morálnu, psychickú a aj fyzickú kondíciu.

Vo všeobecnosti platí, že dôstojník OS SR má zručnosti potrebné na riadenie a koordináciu výcviku, plnenie úloh, či operácií v rôznych prostrediach a situáciách.

Okrem toho by mal mať aj nasledujúce schopnosti a vlastnosti:

1. *analytické myslenie* - schopnosť analyzovať informácie a správne vyhodnotiť situáciu, ktorá umožňuje rozhodovať o opatreniach a riešeniach situácií,
2. *plánovacie schopnosti* - schopnosť plánovať a organizovať činnosť, ktorá umožňuje úspešne plniť stanovené úlohy,
3. *riadiace schopnosti* - schopnosť riadiť podriadených a koordinovať ich činnosť, ktorá vedie k úspešnému splneniu cieľov,
4. *komunikačné zručnosti* - schopnosť komunikovať a pracovať v tíme, rozhodovať o opatreniach a riešeniach,
5. *flexibilitu a prispôsobivosť* - schopnosť prispôbiť sa rýchlym zmenám a novým situáciám a zvládať nové výzvy v rôznych prostrediach a situáciách,
6. *znalosti v oblasti informačných technológií* - schopnosť používať informačné technológie na riešenie pridelených úloh. (Pagáčik, 2023)

2.1 POŽIADAVKY NA VOJENSKÚ HODNOSŤ

Služobný predpis hlavného služobného úradu č.109/2022 o požiadavkách na vojenskú hodnosť a odborných požiadavkách na výkon funkcie, o úrovni znalosti cudzieho jazyka na vojenskú hodnosť a na výkon funkcie, o spôsobe ich získavania, o podmienkach uznávania požiadaviek na vojenskú hodnosť a odborných požiadaviek na výkon funkcie dosiahnutých pred účinnosťou zákona č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Služobný predpis HSÚ č. 109/2022“) stanovuje požiadavky na jednotlivé dôstojnícke vojenské hodnosti.

„V hodnostnom zbore dôstojníkov - poručík, nadporučík a kapitán je požiadavkou na vojenskú hodnosť absolvovanie vojenského programu alebo dôstojníckeho kurzu pre absolventov vysokých škôl (ďalej len „DKAVŠ“).

Pre vojenskú hodnosť major je požiadavkou na vojenskú hodnosť základný veliteľsko-štábný kurz (ďalej len „ZVŠK“) organizovaný Centrom vzdelávania Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika (ďalej len „AOS“).

Pre vojenské hodnosti podplukovník a plukovník je požiadavkou na vojenskú hodnosť vyšší veliteľsko-štábný kurz (ďalej len „VVŠK“), pre generálske vojenské hodnosti je požiadavkou na vojenskú hodnosť kurz národnej bezpečnosti (ďalej len „KNB“) organizovaný rovnako Centrom vzdelávania.

Profesionálny vojak, ktorý úspešne absolvoval zahraničný ekvivalentný kurz na vojenskú hodnosť podľa prílohy č. 1 Služobný predpis HSÚ č. 109/2022 taktiež spĺňa požiadavky na vojenskú hodnosť.“ (Saganová, 2023, s. 199)

2.2 POŽIADAVKY NA PRAKTICKÉ SKÚSENOSTI DÔSTOJNÍKOV

Požiadavky na praktické skúsenosti dôstojníkov určuje Služobný predpis HSÚ č. 109/2022 len pre odbornosti vojenského zdravotníctva, pre veterinárnych lekárov, pre odborníkov na ornitológiu alebo na požiarňu ochranu, ekológiu či pre odborníkov na inžiniersku leteckú službu a ostatné špecializované odbornosti.

Požiadavky na odborné vzdelávanie a znalosti zamerané na špecializácie dôstojníkov OS SR vyplývajú však aj z ich funkčného zaradenia. Znalosti odbornej problematiky dvíhajú kredit osobnosti dôstojníka a to nie len v očiach nadriadených, ktorí si odbornosť vyžadujú ale aj u poddôstojníkov a mužstva, pre ktorých sa takýto dôstojník stáva nasledoviahodným. Dôstojník znály problematiky je tak braný a dosahuje status vodcu, čo je nesmierne dôležité pre fungovanie autokratického vojenského systému. NATO ponúka rôzne certifikované a akreditované inštitúcie, ktoré poskytujú odborné a kariérne vzdelávanie. OS SR zaradili niektoré kurzy ako adekvátne náhrady a stanovili absolvovanie vybraných kurzov ako potrebné pre rast dôstojníkov a zvyšovanie ich kariérneho vzdelávania. Jednou zo spomínaných inštitúcií je napríklad aj NATO Logistic Coordination Centre (MLCC), ktorá sa špecializuje na logistické odbornosti.

„MLCC je organizácia zameraná na logistickú podporu a vzdelávanie pre krajiny aliančných a koalíčných spojencov NATO. Sídli v Prahe a je zložená z personálu koalíčných partnerov NATO. Jej hlavným cieľom je budovať a posilňovať multinacionálne logistické schopnosti, a tým pomáhať krajinám lepšie porozumieť požiadavkám NATO na logistiku. MLCC sa tiež zúčastňuje na mnohých projektoch a iniciatív NATO a EÚ zameraných na rozvoj logistiky. V súčasnosti je členmi MLCC dvadsať krajín.“ (Pagáčik, 2023, str. 24)

Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši (AOS) bola MLCC certifikovaná pre vykonávanie NATO logistických kurzov a v súčasnom období prebieha certifikácia niektorých z nich. OS SR dokážu takto vyškoliť odborný personál v predmetnej problematike a ušetriť nemalé finančné prostriedky práve vzdelávaním na území Slovenskej republiky.

Rozšírenie odborného vzdelávania v certifikovaných organizáciách pod správou MO a OS SR aj pre iné odbornosti pomôže s kvalitnou prípravou dôstojníkov pre plnenie ich funkcií nie len v prospech OS SR ale aj NATO.

Stále však v služobnom predpise HSÚ č. 109/2022 absentuje stanovenie požiadaviek na praktické skúsenosti a odbornú pripravenosť dôstojníkov na základných veliteľských pozíciách ako sú veliteľ čaty, roty, práporu, náčelník operačného plánovania a ostatné základné funkcie najmä u pozemných síl. Služobný predpis ich bližšie nestanovuje. Prvé odborné vzdelávanie dôstojníkov po ukončení vysokoškolského vzdelávania na AOS alebo po absolvovaní DKVŠ nastáva spravidla až po uplynutí minimálnej doby štátnej služby v hodnosti poručík, nadporučík a kapitán, čo tvorí spolu 10 rokov. Takže sa často stáva, že profesionálny vojak v dôstojníckej hodnosti sa dostáva na prvé odborné vzdelávanie až po desiatich rokoch služby.

2.3 POŽIADAVKY NA ÚROVEŇ ZNALOSTI CUDZIEHO JAZYKA U SÚČASNÝCH DÔSTOJNÍKOV

Nutnosť znalosti anglického jazyka vyplýva najmä z participácie OS SR na medzinárodných cvičeniach a v operáciách a misiách mimo územia Slovenskej republiky. Úroveň znalosti cudzieho jazyka sa posudzuje podľa štandardizačnej dohody NATO STANAG 6001 (Smernica MO SR č. 14/2017). Na výkon dôstojníckej hodnosti poručík nie je stanovená úroveň anglického jazyka. V hodnosti nadporučík je potrebné dosiahnuť SLP 1111, pre hodnosť kapitán, major, podplukovník a plukovník je to úroveň SLP 2222, a pre generálske hodnosti je potrebné dosiahnuť SLP 2+2+2+2+.

„Od 1. januára 2024 budú požiadavky na úroveň znalosti cudzieho jazyka mierne znížené prijatím nového Služobného predpisu HSÚ č. 109/2022. Dotýka sa to najmä dôstojníkov v hodnostnom zbore poručík (rovnako aj v poddôstojníckej hodnosti rotný a čatár), kde bola stanovená úroveň znalosti cudzieho jazyka na SLP 1111. Podľa nového služobného predpisu sa znalosť cudzieho jazyka pre hodnosť poručík (rotný a čatár) nevyžaduje. Pre vojenské hodnosti podplukovník a plukovník sa znížila úroveň znalosti cudzieho jazyka zo SLP 2+2+2+2+ na SLP 2222 a pre hodnosti brigádny generál, generálmajor, generálporučík a generál sa znížila požiadavka na znalosť cudzieho jazyka z úrovne SLP 332+2+ na úroveň SLP 2+2+2+2+.

Je otázne, či táto zmena vyplynula z medzinárodných požiadaviek na znalosť cudzieho jazyka profesionálnych vojakov, alebo to bol len jeden zo spôsobov ako vylepšiť štatistické údaje čo najrýchlejšie a bez finančného zaťaženia.“ (Saganová, 2023, s. 200)

3 VZDELÁVANIE DÔSTOJNÍKOV OS SR PROSTREDNÍCTVOM ABSOLVOVANIA KARIÉRNÝCH KURZOV

Požiadavky na vojenskú hodnosť predstavujú v systéme požiadaviek na výkon štátnej služby jednu z podmienok, ktoré musí profesionálny vojak splniť pred povýšením alebo vymenovaním do vyššej vojenskej hodnosti. (§ 43 až 49 zákona č. 281/2015 Z. z.)

Cieľom vzdelávania dôstojníkov súvisiaceho so zmenou vojenskej hodnosti je získanie všeobecných vojenských znalostí a zručností v potrebnom rozsahu a oboznámenie s obsahom zodpovedajúcim konkrétnej vojenskej hodnosti s prihliadnutím na organizačné stupne, na ktorých môžu byť funkcie s touto vojenskou hodnosťou plánované. Požiadavky na vojenskú hodnosť sú stanovené rovnako pre všetkých profesionálnych vojakov v rovnakej vojenskej hodnosti nezávisle od zastávanej funkcie. A však každá funkcia a každá odbornosť si vyžaduje znalosť v danej oblasti, a preto by mali byť stanovené nie len všeobecné požiadavky na vojenskú hodnosť ale aj odborné požiadavky na konkrétnu funkciu v závislosti od danej odbornosti. Tým by sa zvýšila odborná pripravenosť profesionálnych vojakov na jednotlivých dôstojníckych hodnostiach a zvýšila by sa potreba absolvovania odborných kurzov pre dôstojníkov aj v domácom prostredí, ktoré sa v súčasnosti nevykonávajú vôbec alebo len v obmedzenom počte.

Požiadavky na vojenskú hodnosť, ktoré sú stanovené Služobným predpisom HSÚ č. 109/2022, v súčasnosti získava profesionálny vojak v kariérnych kurzoch na vojenskú hodnosť pred povýšením alebo vymenovaním do vyššej vojenskej hodnosti.

Kariérne kurzy dôstojníkov organizuje Centrum vzdelávania Akadémia ozbrojených síl gen. Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši prostredníctvom nasledovných vzdelávacích aktivít. Prvým kariérnym kurzom, ktorý absolvujú dôstojníci v domácom prostredí je základný veliteľsko-štábny kurz.

3.1 ZÁKLADNÝ VELITEĽSKO-ŠTÁBNY KURZ

Cieľom je poskytnúť účastníkom kurzu ďalšie vojenské vzdelanie pre získanie požiadaviek na vojenskú hodnosť major. Program kurzu predstavuje samostatný, systematický a účelne organizovaný celok s cieľom zvýšiť pracovný potenciál dôstojníkov a pripraviť ich na preberanie vyššej zodpovednosti. Prehĺbiť a rozvinúť ich samostatné, analytické a koncepčné myslenie a formovať ich osobnosť tak, aby lepšie prispievali k plneniu cieľov a k zlepšovaniu medziludských vzťahov. Pri zvyšovaní pracovného potenciálu sa vychádza z požiadaviek na velenie a riadenie vojenských organizačných celkov úrovne prápor, požiadaviek na výkon systémových činností spojených s komplexným zabezpečením zložitých úsekov a agend, zložitých metodických a tvorivých činností vyžadujúcich schopnosť analýzy veľmi zložitých problémov, nápaditosť, iniciatívu a syntetické myslenie a požiadaviek na riadenie, organizáciu a koordináciu zložitých procesov a systémov vykonávaných spravidla v sťažených podmienkach. Pri formovaní osobnosti sa vychádza z požiadaviek na osobnosť so zameraním na intelektuálny profil účastníka kurzu a s orientáciou na vzdelanostnú úroveň. (Program ZVŠK, s. 25)

3.2 MEDZINÁRODNÝ KURZ ŠTÁBNYCH DÔSTOJNÍKOV ISOC

Cieľom kurzu ISOC - INTERNATIONAL STAFF OFFICERS COURSE je umožniť účastníkom kurzu získať základné informácie a zručnosti potrebné pre vojenský rozhodovací proces vo všetkých fázach plánovania a vedenia vojenských operácií v súlade s normami NATO v celom spektre konfliktov v nadnárodnom prostredí. Kurz prebieha v anglickom jazyku a cieľom je zvládnuť veliteľský a štábny výcvik a naučiť účastníkov kurzu pracovať v mnohonárodnom tíme. Zlepšiť si komunikáciu a znalosti vojenskej terminológie v anglickom jazyku a oboznámiť sa s používaním jednotiek rôznych špecializácií a služieb a organizačných štruktúr jednotlivých bojových jednotiek na taktickej úrovni. Kurz pripravuje dôstojníkov na funkcie v mnohonárodných štáboch na stupni prápor a brigáda s hlavným zameraním na plánovanie a vedenie vojenských aktivít počas operácií NATO s ohľadom na široké spektrum konfliktov.

V druhej polovici roka 2016 prebehla transformácia tohto kurzu z britských štandardov na aliančné štandardy plánovacieho procesu na taktickej úrovni (APP-28). ISOC je v zmysle ustanovení Služobného predpisu HSÚ č.109/2022 ekvivalentom kurzu ZVŠK.

3.3 VYŠŠÍ VELITEĽSKO-ŠTÁBNY KURZ

Cieľom VVŠK je poskytnúť účastníkom kurzu ďalšie vojenské vzdelanie ako požiadavky na vojenskú hodnosť podplukovník a plukovník. Program kurzu predstavuje samostatný, systematický a účelne organizovaný celok s cieľom zvýšiť pracovný potenciál dôstojníkov a pripraviť ich na preberanie vyššej zodpovednosti. Prehĺbiť a rozvinúť ich samostatné, analytické a koncepčné myslenie a formovať ich osobnosť tak, aby lepšie prispievali k plneniu cieľov a k zlepšovaniu medziludských vzťahov. Pri zvyšovaní pracovného potenciálu sa vychádza z požiadaviek na velenie a riadenie vojenských organizačných celkov úrovne brigáda, požiadaviek na výkon vysokošpecializovaných činností, ktorých výsledkom sú riešenia zásadného charakteru a požiadaviek na riadenie a koordináciu komplexu zložitých systémov s rozsiahlymi vnútornými a vonkajšími väzbami s nárokmi najmä na mimoriadne tvorivé, riadiace, komunikačné a podobné schopnosti. (Program VVŠK, s. 18)

3.4 KURZ NÁRODNEJ BEZPEČNOSTI

Cieľom kurzu je poskytnúť účastníkom ďalšie vojenské vzdelanie ako požiadavku na vojenskú hodnosť brigádny generál, generálmajor, generálporučík a generál. Kurz je zameraný na komplexné štúdium národnej a medzinárodnej bezpečnosti, obrannej politiky a stratégie zabezpečenia obrany štátu s cieľom prehĺbiť a rozvinúť samostatné, analytické, koncepčné myslenie a získať spôsobilosti, ktoré sú potrebné na plnenie úloh súvisiacich s tvorbou a realizáciou bezpečnostnej a obrannej politiky. Kurz stojí na vrchole hierarchie kariérneho vzdelávania profesionálnych vojakov ozbrojených síl Slovenskej republiky a jeho absolvovanie je predpokladom na výkon najvýznamnejších funkcií v rezorte obrany Slovenskej republiky. Kurz bol naposledy organizovaný v roku 2013. V súčasnosti je kurz zabezpečovaný ekvivalentnými kurzami v zahraničí.

4 EKVIVALENTNÉ KURZY V ZAHRANIČÍ

Kurzy organizované v zahraničí, ktorými profesionálny vojak spĺňa požiadavky na vojenskú hodnosť, absolvujú naši vojaci vo výcvikových zariadeniach členských štátov NATO, EÚ alebo v iných štátoch na základe bilaterálnej spolupráce s MO SR. (viď. Príloha 1 Služobného predpisu HSÚ 109/2022). Rozvíjajú osobnostné vlastnosti profesionálnych vojakov, zvyšujú veliteľské kompetencie, znalosti a odborné skúsenosti. Tieto kurzy sú jednoznačne prínosom pre dôstojníkov OS SR. „Profesionálny vojak, ktorý úspešne absolvoval zahraničný ekvivalentný kurz na vojenskú hodnosť podľa prílohy č. 1 Služobného predpisu HSÚ č. 109/2022 v znení neskorších predpisov taktiež spĺňa požiadavky na vojenskú hodnosť.“ (Saganová, 2023, s. 66)

Na základe skúseností a poznatkov absolventov zahraničných kurzov môžeme konštatovať, že kurzy organizované v zahraničí prinášajú aj poznatky neaplikovateľné v našom domácom prostredí. Vplýva to z rozdielnej bezpečnostnej politiky, z odlišného geografického, politického, kultúrneho či náboženského prostredia danej krajiny v porovnaní s členskými krajinami NATO a EÚ. To sa odzrkadľuje v odlišných postupoch v rámci výcviku, bojovej činnosti či v odlišných postupoch plánovania a riadenia operácií. No napriek tomu ekvivalentné kurzy organizované v zahraničí poskytujú nenahraditeľné podmienky pre kariérno-odborný a osobnostný rast dôstojníkov OS SR. (Saganová, 2023, s. 72)

ZÁVER

Zabezpečenie dosiahnutia požadovaných spôsobilostí dôstojníkov OS SR je dôležité nielen z pohľadu plnenia úloh v rámci domáceho krízového manažmentu, ale aj z pohľadu záväzkov, ktoré má Slovenská republika voči medzinárodným zoskupeniam.

Reakcia celých ozbrojených síl na nové bezpečnostné hrozby si vyžaduje komplexný prístup každej jednej zložky rezortu, od jednotlivých veliteľov až po najvyšší výkonný orgán MO SR. Jednou z hlavných úloh pre úspešné nasadenie jednotiek OS SR v rámci reakcie na mimoriadnu udalosť a krízovú situáciu je aj rýchle, flexibilné a správne rozhodovanie jednotlivých veliteľov v priestore pôsobenia. Pre splnenie tejto úlohy je preto nevyhnutné mať personál, ktorý je skúsený, odborne vzdelaný a schopný okamžite reagovať na vznikajúce udalosti.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- LAUROVÁ Z., MACHYNOVÁ M., 2011. Krízový manažment na ministerstve obrany SR, Riešenie krízových situácií v špecifickom prostredí, Zborník vedeckých a odborných prác, Žilina: UNIZA, 2011, s. 393-400 ISBN 78-80-554-0367-0
- PAGACIK, J. 2023. Accreditation of NATO logistic courses. In Zborník z konferencie Scientific Conference Logistics and Public System 2023. Veliko Tarnovo, Nacionalen vojenen universitet "Vasil Levski. s. 20-28. ISSN 2737-8042.
- PAGÁČIK, J. 2023. Akreditácia kurzov NATO logistiky. In Zborník z konferencie, Nové trendy profesijnej prípravy v ozbrojených silách Slovenskej republiky, Liptovský Mikuláš: AOS, 2023, s. 252 – 268. ISBN 978-80-8040-648-6. DOI: <https://doi.org/10.52651/npp.b.2023.9788080406486.252-268>
- Program DKA VŠ, č: AOS-150/14-2/53/2021-OddNK
- Program ZVŠK 25, č: AOS-344/2-2/12/2020-OddNK
- Program VVŠK 18, č: AOS-250/2-1/10/2020-OddNiK
- SAGANOVÁ M., 2023, The Battalion Commander Course in Israel as one of the equivalent courses for military rank, Kwartalnik Bellona nr 1/2023 (712), Ministerstwo Obrony Narodowej, Warszawa, 2023, s. 65-74, ISSN: 1897-7065, E-ISSN: 2719-3853. DOI: <https://doi.org/10.5604/01.3001.0053.8068>
- SAGANOVÁ M., 2023, Odborná pripravenosť a kariérne vzdelávanie dôstojníkov ozbrojených síl Slovenskej republiky, Nové trendy profesijnej prípravy v ozbrojených silách, Zborník vedeckých a odborných prác, Liptovský Mikuláš: AOS, 2023, s. 198-205. ISBN 978-80-8040-648-6. DOI: <https://doi.org/10.52651/npp.b.2023.9788080406486.198-205>
- Služobný predpis HSÚ 109/2022 o požiadavkách na vojenskú hodnosť a odborných požiadavkách na výkon funkcie, o úrovni znalosti cudzieho jazyka na vojenskú hodnosť a na výkon funkcie, o spôsobe ich získavania, o podmienkach uznávania požiadaviek na vojenskú hodnosť a odborných požiadaviek na výkon funkcie v znení neskorších predpisov

kpt. Ing. Monika SAGANOVÁ
externá doktorandka Katedry bezpečnosti a obrany
Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika
Demänovská 393, 031 01 Liptovský Mikuláš
kuciakova.monika7@gmail.com